

NAŠ DOM.

„Vrli Sloveni: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred eno krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natizne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Naročite si najcenejši slovenski list
„NAŠ DOM“.

Velja samo eno krono na leto.
Vsak naročnik naj skuša dobiti še vsaj enega naročnika.

Od sklepov na delo.

Na kmečkem shodu v Makolah so 24. novembra 1901 sprejeli tri važne sklepe, ki se tičejo nas vseh štajarskih Slovencev, zatorej tu o njih spregovorimo, naj se tudi dela po njih, da ne bodo samo na papirju ostali.

Prvi sklep: slovensko vseučilišče.

Kaj pa je to, vseučilišče? To vam je visoka šola, kjer mladi ljudje po končanih latinskih šolah študirajo za doktorje sv. pisma, zdravilstva in pravice, tam se šolajo profesorji, sodniki in drugi uradniki. Take šole še do zdaj na slovenski zemlji ni in naši sinovi morajo iti na visoke šole v Gradec in na Dunaj. To pa dosti košta in Nemci še jih tam pisano gledajo. Če pa bi doma imeli tako visoko šolo, bi manj koštalo, tisti denar bi med Slovenci ostal, dobili bi več domačih sodnikov in drugih uradnikov, ki bi nas razumeli, mi pa nje, pa svet bi Slovence več porajtal, če bi imeli več učenih mož. Zdaj že hočejo Italijani imeti tako šolo, ki jih je trikrat menje, zato moramo tudi mi tirjati tako šolo. To je važno za slovenskega kmeta, ki težko študira svoje sine, v kancelijah pa se tuji gospodje zdirajo nad njim. Zato naj vse slovenske občine in društva pošljejo prošnjo ministerstvu in sicer po naših državnih poslancih. Kako se taka prošnja naredi, si poglej v letošnjem Slov. Gospodarju št. 46 od 14. novembra stran 3.

Drugi sklep: zoper vnebovpijočo krivico.

Naš ljubi deželni zbor v Gradcu je svojemu sovraštvu do Slovencev postavil krono na glavo. Sklenil je tako postavo za okrajne zastope, da bodo mestni nemški »purgarji« lahko po trikrat volili, kmet pa samo plačeval in bo večni suženj mestne gospode. Ta postava še zdaj leži pri ministrih, zatorej povzdignimo glas, dokler je še čas, drugači bodo tam gori mislili, da smo s tem zadovoljni.

Občine in društva naj pošljejo poslancem prošnje, da se ta krivična postava ne potrdi.

Plujski »Štajerc« pa zoper to vnebovpijočo krivico nima jezika; je pač takšni kmečki prijatelj, kakor tisti, ki so to postavo delali.

Tretji sklep: kmetje vkup!

Že smo večkrat pisali, kako potrebno je, da se kmetje združijo in si tako lažje pomagajo. Vsi stanovi si delajo društva, da tako z združenimi močmi delajo za svoj blagor, ali naj bodo samo kmetje razmetano kamenje, da ga vsakdo bacne, kamor hoče?

Posebno slovenski kmetje na Štajerskem moramo težko breme nositi. Kmetijstvo slabo nese, štibre in drugi stroški so vedno večji, nasprotniki nas tlačijo in nam vsiljujejo nemčurstvo, zraven pa nas hočejo spraviti iz naših posestev. Zdaj pa še nekateri naši izšolani gospodje nimajo pametnejšega posla, kakor da hujskajo, podkopavajo krščansko vero in poštenje in hočejo nas napraviti za živino liberalnih bogatinov, ki ne poznajo več 10 božjih zapovedi. Ti ljudje so le tam zraven, kjer se da dobro jesti, piti in plesati, kadar je pa treba iti volit, ali treba kaj delati in trpeti, tedaj zginejo, kakor kafra. Zatorej kmetje vkup! »Naš Dom« je že pisal, da nismo zoper druge stanove, mi hočemo in zahtevamo, da drugi stanovi z nami delajo, pa mi moramo tudi na sebe gledati. Zato se naj vsi spodnještajerski kmetje združijo v eno

veliko društvo, ki bo branilo kmetijske pravice in bo tudi trdna zaslomba našim bodočim poslancem.

Nemčurski »Štajerc« je v 33. številki že zabil: v boj! Povedal je, da bodo, kakor vsikdar, nemčurski hlačkarji šli med kmete in jih hujskali, da volijo takšne može, ki bodo ponižni hlapeci razdivjanih prusakov, ki toliko zgage delajo v našem cesarstvu. Na noge, pošteni kmetje, in pokazite pri prihodnjih volitvah za deželni zbor, da se ne date komandirati ne nemčurjem, ne tistim ljudem, ki po »Rodoljubovih« naukih delajo za kranjskega dohtarja Tavčarja, ki pri vsaki priliki sramoti slovensko ljudstvo.

Kar se »Štajerca« tiče, ne pozabite, da so ga na shodu v Mariboru pohvalili tisti gospodje, o katerih je sam priznal, da so sovražno govorili zoper Slovence. Zastopnik »Štajerčev« je tam obljubil, da bo pri volitvi delal za Nemce pa ne za kmeta, kakor zdaj piše. Glejte ga hinavca!

Kaj „Štajerc“ pridga?

»Štajerc« posebno hudo sovraži slovenske katoliške duhovnike, kajti on bi rajši videl pri nas nemške luteranske pastore. V zadnji 23. številki je napravil v svoji veliki modrosti »predgo« slovenskim kmetom in duhovnikom. Kmetje naj nič ne poslušajo duhovnikov, ampak samo nemškutarske hlačkarje, ki bodo posebno ob volitvah okoli divjali. Duhovniki pa bodo smeli zdaj samo to pridigovati, kaj se bo »Štajercu« prav zdelo. Gospodje župniki in kaplani bodo zdaj morali vsako soboto priti v Ptuj, da jim tam urednik »Štajerčev« pove, kaj smejo drugi dan pridgati. »Štajerc« je nekje slišal besede Kristusove: »Moje kraljestvo ni od tega sveta«, torej se duhovniki ne smejo vtikati v posvetne reči. To je že stari izgovor vseh sovražnikov svete vere in ga je že zavrnil sv. Avgustin, rekoč: Kristus je rekel: moje kraljestvo ni od tega sveta, t. j. njegovega kraljestva ni napravil ta svet in tudi ni samo za ta svet, ni pa rekel moje kraljestvo ni na tem svetu, ampak je rekel: Približalo se vam je božje kraljestvo. Dokler smo na svetu, je božje kraljestvo med nami, moramo z dušo in telesom Bogu lepo služiti in pošteno živeti, da po smrti pridemo tudi v nebeško kraljestvo.

»Štajerc« izreče hudo obrekovanje o naših duhovnikih, češ, da »častihlepno in vladeželnost potikajo povsod drugod, samo tam ne, kjer bi jim bilo treba.« Obrekovalec grdi, to ti povej svojim ljudem, ki se ob nedeljah in praznikih povsod potikajo, samo tam ne, kjer bi morali biti — v cerkvi. Če si slišal besede Kristusove: »Idite in učite vse narode«, zakaj nisi vsega povedal; Kristus je namreč še dostavil: »Učite jih spolnovati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mat. 28, 20).

Najlepše pa pride zdaj. »Štajerc« črno na belem piše, da se duhovniki ne smejo brigati za naše telesne potrebe! To je prava liberalna neumnost in hudobnost. Zdaj piše tako, drugokrat bo pa zopet nasprotno očital duhovnikom, da nič ne storijo za ljudstvo, da nič ne delajo, da nas samo z nebesi tolažijo. Torej bodo po nauku ptujskega preroka morali izbrisati tudi štrto prošnjo očenaša: Daj nam danes naš vsakdanji kruh! O božjem Zveličarju beremo, da je bolnike ozdravljaj, lačne nasičeval, žalostne tolažil, torej to ni bilo prav! Katoliški misijonarji dandanes oznanjujejo evangelij divjakom, zraven pa jih tudi učijo polje obdelovati, brati, pisati, razne obrtnije, in celo najhujši sovražniki svete vere jih zato hvalijo. In ves svet občuduje misijonarje, ki skrbijo za gobave. Samo po nauku bedastega »Štajerca« to ni prav. Glejte, kako hudobno in neumno je to ptujsko motovilo.

Seveda bi »Štajerc« hvalil na vse grlo duhovnike, če bi podpirali njegove ničvredne namene, toda oni ne morejo imenovati belo, kar je črno, zato bi »Štajerc« rad, da se duhovniki ne bi pečali s politikom, da bi potem on lahko ribe lovil.

»Štajerc«, zapomni si: dokler vsak potepuh sme o politiki govoriti, tako dolgo tudi duhovniki, ki so več študirali, kakor kateri pisar. In dokler duhovniki morajo nositi vojaško suknjo in plačevati davke, tako dolgo imajo tudi pravico voliti in voljeni biti. Oni se naj ravnajo po tem, kar je učil Kristus in kar uči sv. cerkev, ne pa, kar se zvidi kakemu liberalnemu pisarju.

Naši duhovniki so naše krvi, našega rodu, z nami živijo, z nami trpijo; mi pa bomo sodili po svoji zdravi kmečki pameti in bomo rajši zapupali njim, kakor kakim sleparjem, naj se tudi neumni »Štajerc« na glavo postavi.

Politični razgled.

Državni zbor. V državnem zboru še vedno niso prišli do resnega dela. Memški poslanci so zastavili pot do resnega dela z nepotrebnimi predlogi. Naši slovenski poslanci pa so med tem pridno opozarjali ministre na potrebe na Spodnjem Štajerskem. Poslanec Berks in Žičkar sta vložila nujni predlog, naj se z državnimi prispevki pomaga vsem, ki jim je povodenj Savinje naredila škodo. Poslanec Robič je vložil dve prošnji za regulacijo Pesnice. Poslanec Žičkar je vložil 20 prošenj, naj se varuje domače vino proti pančerijam in vinom iz drugih dežel. Isti poslanec je vložil predlog, da se ustanovi pleštarska šola v brežiškem okraju. Zadnji »Štajerc« imenuje tako vestno delovanje naših poslancev »švindeln«. Seveda ta kramarski list ni zadovoljen, ako se kmetu pomaga, ampak on hoče le pomoč za kramarje. Posebno mu ne diši, ker se bo tudi

vinskim trgovcem na prste gledalo, ako se sprejme Zičkarjev predlog o varstvu domačega vina. Sedaj poznamo lisjaka.

Nezaslišana surovost. V Vrešenu na pruskem Poljskem se je dogodila nečuvvena surovost. Nemski učitelji so neusmiljeno pretepali poljske otroke, ker ti na nemška vprašanja niso znali odgovarjati. Dobre matere so se prišle pred šolo pritoževati nad nečloveškimi nemškimi učitelji. A kaj se zgodi? Bile so obtožene, češ da delajo nemir in upor. In obsodili so jih v težko ječo od 9 mesecev do poldruega leta. Tako se obsoja materinska ljubezen in skrb. Pri največjih divjakih bi se težko moglo kaj takega zgoditi, kar se je zgodilo pri surovih Nemcih.

Vojska v južni Afriki. Buri so zopet pošteno naklestili Angleže pri Villiersdorpu dne 20. novembra. Kitchener poroča o tem dogodku sledeče: Major Fischer v Reitfonteinu je poslal v noči od 19. na 20. novembra nekaj patrolj v Karlspruit, da zasedejo neki holm, s katerega se lahko obvlada Zandsdrift. Ta holm so pa Buri že zasedli, predno so prišle tje angleške patrolje. V zgodnji jutranji uri je jel prodirati proti holmu major Fischer z ostalim oddelkom. Nakrat so ga pa napadli Buri od severne in južne strani. Vendar se mu je v prvem hipu posrečilo doseči kraj, kjer je bil kolikor toliko zavarovan pred sovražnikom. Ob 9. uri so mu pa hipoma zbežali konji (!) z južnega krila njegove armade, Buri so pa izrabili občo zmešnjavo v svojo korist. Major Fischer in stotnik Langmore sta bila smrtnonevarno ranjena in cel oddelk Fischerjev se je moral ob 10. uri udati Burom, ki so brojili nekako 350 mož. Ob 11. uri je prišel na pomoč Remington s svojo armado, a je našel na mestu le še zadnjo bursko stražo in Fischerjeve ujetnike, ki so jih Buri oprostili. Remington je mogel ujeti le ranjenega burskega vodjo Buysa. Tako Kitchener. Vseh angleških nesreč so po navadi vzrok angleški konji. V tem slučaju pa je Kitchener celo pozabil povedati, kaj je dalo konjem povod, da so pobegnili. Buri se še bodo dolgo držali. Londonska »Times«, Burom gotovo ne posebno prijazni list, namreč objavlja iz Pretorije, torej središča angleške armade, poročilo, ki javno dokazuje, da burska vojna moč še ni popolno premagana. Buri imajo namreč še vedno 70 burskih oddelkov, broječih po 50 do 400 mož. Od teh je 26 oddelkov v Transvalu, 31 v državi Oranje in 13, in sicer najmočnejših, v kapski koloniji. V Transvalu severno od delagoaškega zaliva kroži sedem oddelkov z nekako 1100 možmi, 11 oddelkov s skupno 1600 možmi, ostalih osem je pa na zahodnjem delu. Če torej računimo na vsak oddelek povprečno le 200 mož, broji burska armada še vedno 14.000 dobro oboroženih neustrašenih bojnikov. Pri tem pa niso vštete številne vstaske čete v kapski koloniji, ki zvesto pod-

pirajo bursko akcijo. Nasproti vsemu temu pa ima po poročilu lista »Times« Kitchener na razpolago le 45.000 vojakov, katerih porabnost in hrabrost je pa itak zadostno znana.

Gospodarske stvari.

Kako se pošiljajo vinski vzorci? Naši kmetovalci poznajo še prav malo vinsko trgovino. Če mu reče krčmarček, da bi rad poskušal njegovo kapljico, pa mu prihiti naš kmetič, v nadi da bo vino prodal, včasih tudi po štiri in več ur daleč s steklenico vina. Koliko poti in denarja bi si prav mnogokrat prihranil, če bi pošiljal svoje vino po pošti v malih steklenicah kot »vzorec.« Malo steklenko napolni se z vinom ter zamaši s čistim zamaškom a vse skupaj se vtakne v leseno skatljico, katero se zabije. Na njo se zapiše naslov ter pristavi še opazko »vzorec« in če treba tudi pošiljavčevo ime. Drugih pismenih oznanil ne sme biti ne zunaj ne v skatljici. Take pošiljave ne smejo tehtati nad 350 g in tudi ne smejo biti nad 30 cm dolge, 20 cm široke in 10 cm visoke. Na vzorce, ki tehtajo manj od 250 g ($\frac{1}{4}$ kg) prilepiti je znamko za 10 vinarjev, če pa tehtajo več, vendar ne nad 350 g, 20 vinarjev. »Vin. in vrtn. list.«

Če vinska posoda pušča, spravi nas lahko v največjo zadrego. V sili si moramo znati pomagati in sicer brž. Kako zamašiti? Najbolj navadno mašilo za sode je loj, katerega se poriva med luknjo. Če je razpoka majhna, včasih zadostuje, če je pa večja, treba pomagati tudi s predivom, katerega se pritisne z nožem v rano. Predivo zagrniti je z lojenim mazilom. Da se loj rane prime, treba jo je prej dobro obrisati. Za velike luknje priporočajo tudi zmes iz loja in voska, kateri zmesi se dodá še toliko drobno zmletega mramorovega praha. Zmes se lahko pred rabo razstopi ali pa vsaj omehča. Tudi cement neki dobro maši velike rane. »Vin. in vrtn. list.«

Kako se pripravi sod, v katerem je bila poprej jabolčnica? Če je sod nepokvarjen, ni potrebno posebnega pripravljavanja, ampak zadostuje, da ga opereš in na to z vročim vinom ali pa tudi z vodo, ki se je kuhala nekoliko časa s tropinami, pari. Kadar se opravlja poslednje delo, naj se voha in druge odprtine zataknejo, da para tako lahko ne izhaja. Sod je na to treba obračati in premetavati, da opere vino oziroma tropinska voda tudi skrite dele v sodu. Vino ali vodo pusti v sodu, dokler se ne ohladi. Delo se lahko tudi večkrat ponovi.

Sadni kis (jesih). Sadni kis je cenejši od tovarniškega kisa, ki se navadno prodaja, je tudi brez primere okusnejši in zdravejši. To nam je dovolj povoda, da ga priporočamo sleherni kmečki hiši.

Napravite si za celo leto sadnega kisa! Tembolj, ker je za to dobro najslabše sadje, ki se ne da za nič drugzega porabiti. Kako se iz sladkorja in alkoholastih sokov tvori kis, to bo pač večini cenjenih bralcev znano; ta postop je podoben onemu, pri katerem se sadni sokovi spreminjajo v vino. Pretvorba sladkorja se izvrši pod vplivom majhnih kiselnic. Ako pri napravi vina ne pazimo, tedaj se naredi mesto vina proti naši volji kis, na primer tedaj, ako stoji mošt v odprti posodi in na toplem kraju, ali pa, ako je bil sod, v kojem imamo mošt, že okužen od kisovih glivic. Tedaj pravimo: *Vino »cika.«* — Iz tega pa je že tudi razvidno, na kaj je posebno paziti, ako hočemo napraviti kis. Sod mora stati odprt na gorkem; najboljši je tak sod, v katerem je bil že kis ali smo ga vsaj nekoliko s kisom od znotraj poškopili, najbolje pa je, ako soku prilijemo nekoliko hudega jesiha. Najvažnejši sadovi za napravo kisa so grozdje, jabolke in hruške.

Iz ribizlja in bodečega grojzdjiča semtertje tudi delajo kis, pa le redko. Sladkorezke in sočnate hruške in sladkokisla jabolka dajo najboljši kis. — Za kis se lahko porabi nagnjito in popolnoma gnjilo sadje in mnogi, ki nimajo stiskalnice in sadnega mlina, pustijo, da preje sadje segnije in tako dobijo kis na najbolj priprost način.

Za napravo kisa priporočamo rabiti samoopadla sadja ali pobiravce. To se očisti, ako je blatno, slaba, črviva mesta se odstranijo in potem se sadje stolče ali zmelje. Stolčena kaša se nabaše v kako kad, najbolje s kropom zalije, postavi na gorko mesto in večkrat premeša; čez kakih štirinajst dnij se iztisne in sok napolni v kak zakisan sod. Dokler je zdrobljeno sadje v odprti posodi, je dobro kad pokriti s kakim pregrinjalom, da ne pride nesnaga noter. — Da se kis preje naredi, denemo na vsakih 10 litrov tekočine približno 1 liter ali kaj kupljenega jesiha. — Kis postane dober za porabo čez kake 4 tedne, ko smo ga nalili v sod in je čim starejši tem boljši. Paziti moramo, da ne pride s sadnim vinom v nobeno dotiko. Sadovi za sadno vino in sadne stiskalnice se ne smejo rabiti za napravo jesiha, sicer smo v nevarnosti, da se nam vino spremeni v kis. — Dober kis se lažje napravi nego dobro vino. Torej napravljajte si ga sami! »Nar. Gosp.«

Da kure po zimi dobro nesejo, jim je treba dovolj toplote in hrane. Skrbeti moraš za dober kurjak, kjer ni premrzlo, po dnevi se pa morajo kure gibati in je dobro, če imajo kaj brskati. Zjutraj in zvečer jim dajaj toplo, mehko hrano, odpadke mesa in masti, koruzo, konoplino zrnje, oves, pšenico itd. Posebno jih je treba zvečer dobro nakrmiti, da se ponoči v njih razvija več toplote. Za nesenje jajec je dobro, dajati jim večkrat kaj zelenega, pa tudi pesek, vapno, zasekan

čebulj (luk), stolčeno poprovo zrnje, ki se pomeša med kuhano hrano.

Pege od rdečega vina spraviš lahko iz perila. Namочи one dele, na katerih se poznajo rdeče pege, v vroče mleko in pusti, da se močijo kakih 24 ur. Potem se dajo lahko izprati in nazadnje se dotično perilo splavi v mrzli vodi.

Blato iz jarkov izvozi pred zimo na njivo ali na travnik, če ga hočeš rabiti za gnoj. Zima, sneg, dež in vetrovje veliko pomaga, da se blato razkroji. Če se izvozi še-le spomladi, velikokrat škoduje zeliščem, ker je preoster gnoj. Tako blato je najboljše za luk, bob, fižol.

Mah na travnikih moraš odpraviti. To je eden najhujših sovražnikov na travnikih. Če se hitro ne odpravi, izsesa tlo in zaduši vse boljše trave in najboljši travnik vniči. Živina pa se ga tudi ne dotakne. Z posebno brano za travnike ali pa tudi z navadno, če si one ne moreš kupiti, prav močno povlači in razdrapaj one dele, kjer se je prijel mah. To se zgodi zdaj v pozni jeseni ali pa zgodaj v spomladi. Tudi to pomaga, če pred zimo potrosiš mahovino s peskom do šest centimetrov na debelo. Poleg tega pa moraš tak travnik, kakor hitro mogoče z močnim kompostom dobro pognojiti.

Kako se shranjujejo orehi? Letos je bilo pri nas na Sp. Štajerskem precej orehov, vsaj po nekaterih krajih. Ko pa o Božiču gospodinjje delajo potice in jih otroci vesijo na »betlehem«, spoznajo, da jih je dosti na nič prišlo. Orehi se ohranijo zdravi in okusni, ako jih deneš v kako posodo, potem pa na nje vliješ vročo, močno osoljeno vodo. Potem se seveda osušijo in celo leto lahko imaš friske orehe.

Gospodarsko poučno potovanje v Švico.

(Glej št. 12 str. 100).

Opisavši pot — treba, da še povem, kaj da smo vse videli. Kdor je gledal na zemljevid in mi le površno sledil, je — obljubim — spoznal, da nismo počivali in tudi ne — popivali, temveč si pošteno prizadevali, da več obhodimo in vidimo. In vredno si je ogledati gospodarjenje Švajcarjev na planinah.

Pred vsem povem, da kar sem videl pašnih planin pri nas — poznam jih nekaj na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem, — da se vse nasproti švicarskim niti pašniki imenovati ne morejo. Zakaj pri nas so, da tako rečem, kakor jih je Bog dal, in morajo pri mnogih tudi tako biti, ker nimajo sredstev in podpore, da bi jih zboljšali. Da bi pri nas pridna roka marsikateri pašnik lahko zboljšala, pa se tudi ne dam podreti. Kajpada marsikateri ne ve kako, in naj pazljivo te

črtice bere, morebiti se na kaj spomni. Zakaj kar smo videli pašnikov, je res vse lepo in posnemanja vredno.

V Švici je združeno življenje in pa podpora od vlade, kar jim je pripomoglo do teh uspehov. Da se zboljšajo planine, daje vlada, t. j. zveza in kanton¹ po 50% posestnikom. In če se gre za težke, z velikimi stroški združene naprave, dá celó vlada črez 70%. In tako se lahko potem planine otrebijo kamenja in grmovja, se napeljuje voda, se delajo poti in ceste, ploti in naprave, da se živina ne ponesreči, in celo da se v planinah primerni hlevi stavijo, dobivajo za druge podporo od vlade. In to tudi pospešuje razvitek planinarstva v Švici, da gre gozdna in pašna postava z roko v roko, ena podpira drugo in je med gozdarji in gospodarji najlepše sporazumljenje ter ne gledajo tako pisano eden drugega, kakor pri nas. Kajpada švičarski gozdarji nimajo gledati samo na gozde, temveč s svetom priskočiti na pomoč posestnikom planin, kako se naj napravljajo poti in ceste, kako se naj zboljša paša, kako se naj strmi prostori, kjer voda vse odere in so nesposobni za pašnike, zasadijo in v gozde spremenijo, kakor tudi gozdi v pašnike itd. Povsod se najbolj gleda na to, da dobijo dobro pašo z res krmnimi, recimo redilnimi, travami. In to dela ravno velik razloček med našimi planinskimi pašniki in švicarskimi. In s čim si pri tem v Švici pomagajo? S pametnim gnojenjem. Na gnojšnico in gnoj gleda Švicar, — kakor skopuh na krajcar. Na Švicarskem ne najdeš nikjer gnojšnice teči po cestah in potih, kakor pri nas, ampak skrbno spravljeno v nepremočnih, dobro zadelanih jamah. V najvišjih pašnikih imajo hleve, v katere — v vročini in slabem vremenu, postavim v snegu, ker v dežju je živina na paši in tudi po noči, — vganjajo živino. Tako dobivajo gnoj in sicer brez stelje tako-le: v hlevih je pod iz desek dolg od 1 m 70 cm do 1 m 75 cm, 1 m 80 cm za živinče, katero je priklenjeno. Odpadki njegovi vsled tako napravljenih prostorov se zbirajo in tečejo po sredi hleva napravljenem zlebu, ali se pa pomečejo v nepremočno jamo tik hleva. V jami se tekoči kakor trdi odpadki shranjujejo in potem v zato pripravljenih vozičkih razvažajo po pašnikih. Tako se potem pognojijo vse planine in najboljša trava in paša raste tik do zidov in pečin in ni videti raznovrstnega plevela mnogo, ker postavim zeli, ki jih živina ne je, kakor čemerika, ta se odreže leto za letom in gnojenje spravi ves plevel in škodljivo zel s pašnikov, in sejanje travnega semena ima najboljši uspeh. Visoko gor na takoimenovani »Fürstenalp« imajo nalašč napravljene vrte, v katerem gojijo trave, da pre- skrbijo s semenom planine. Na Holasalpe pa tudi

tako-le gnojijo: navozijo gnoj na kupčke, ki so za eden meter eden od drugega, tako da živina vso travo mej temi kupčki pojé in potem se ta gnoj razmeče in vse pognoji. Redko kje na planinah naletiš, da bi z umetnim gnojem gnojili. Pri tem še nekaj. Pri nas se mi zdi, da le preveč ljudje umetni gnoj kupujejo. In to ni nobeno pametno gospodarstvo. Najboljše gnojilo našim gospodarjem zleze v zemljo, ker nimajo prav napravljenih hlevov, ali jim pa teče po cestah in osmradi vse. Kupovati za drag denar gnoj, ki vsled nepoznanja zemljišča nima skoro nobenega uspeha, domači gnoj — gnojščino pa puščati po dvoriščih, vendar ne gre. Da bi naš marsikateri gospodar potrošil zato, da bi na travnik zvozil gnojščino toliko denarja, ali recimo samo polovico, kolikor ga da za umetni gnoj, pa bi imel boljši uspeh, kakor ga zdaj ima. Kajpada gnojščine ne sme imeti na dvorišču, kamor se steka druga voda s streh itd., ampak dobro zadelano. O tem se lahko tudi dobro pouči vsak iz Rohrmanovih knjig »Poljedelstvo«, katere je izdala družba sv. Mohorja. Zato o tem ne govorim več. Prihodnjic več — še.

Najboljše priporočilo.

Nek lekarnar je razglasil po časnikih, da potrebuje učenca. Petdeset fantov se je oglasilo. 49 jih je imelo dobra priporočila veljavnih gospodov. In glej, lekarnar si je izvolil fanta, kateri ni prinesel seboj nobenega pismenega priporočila. Sosed ga začudeno vpraša: »Pa kako ste sprejeli ravno tega dečka, ki ni imel nobenega priporočila?« »Vi se motite, sosed«, dejal je lekarnar. »Deček je imel veliko priporočil. Ako me hočete poslušati, Vam jih naštejem. Preden je vstopil v lekarno, si je osnažil črevlje. Zaprl je lepo za seboj vrata, znamenje, da je previden. Ko je med tem tudi vstopil nek kruljev mož, vstal je takoj deček ter mu ponudil stol in pokazal s tem svoje spoštovanje do starih ljudi. Tudi se je lepo odkril pri vstopu ter mi je čedno in jasno odgovarjal na moja vprašanja, kar kaže, da je vljuden in se ve lepo obnašati. Vzdignil je knjigo, katero sem nalašč dal na tla, ter jo položil na mizo. Drugi pa so stopali čez njo ali pa jo porinili na stran. Čakal je mirno, da pride vrsta nanj, drugi so se pa suvali. Videl sem, da je pošten in na red navajen. Ko sem govoril z njim, sem videl, da ima obleko lepo osnaženo, lase lepo počesane, zobe bele, kakor mleko. Ko je pisal svoje ime, sem zapazil, da ima nohte lepo bele ne pa črno obrobljene. Dragi sosed, ali niso to najlepša priporočila? Jaz mislim, da imam prav in se bolj zanesem na to, kar sem v desetih minutah pri njem in na njem videl z lastnimi očmi, kakor na vsa spričevala, katera so drugi dečki prinesli. Posnemanja vredno!

¹Kanton = dežela pri nas.

Razne novice in druge reči.

Proti konzumom ima »Štajerc« vedno par psovok. Konzumov pa ne more videti, ker kramarjem škodujejo. On ima sicer kmetsko obleko, da lažje kmete slepi, njegovo telo pa je kramarsko. Mi smo mu ovrgli že enkrat njegove laži o konzumih. Ker jih zopet pogreva, jih moramo zopet zavrniti. Konzumno društvo v Šoštanju ni nehalo, ker se je skazovala zguba, ampak ker so dobili v Šoštanj poštenega slovenskega trgovca Kocuvana. Proti poštnim trgovcem pa si slovenski kmetje ne ustanavljajo konzumov. V Grižah ni bilo konzumno društvo v rokah slovenske stranke, ampak v rokah ljudi, ki so somišljeniki »Štajerca.« Kaj se je torej s tem društvom zgodilo, nas le malo briga. Kmetijsko društvo na Frankolovem stoji trdno, četudi »Štajerc« in »Sl. Narod« še stokrat nasprotno trdita. Kdor tega ne verjame, naj gre gledat v Frankolovo ali pa naj prebere zadnjega »Domoljuba« št. 23, str. 362, kjer voditelj frankolovskega društva sam oporeka tej laži. Ptujski kramar naj enkrat pove, koliko tisočakov ima ptujski Ornik, ptujski Pichtenau, slovenjebistriški Stiger, celjski Stiger in brežiški Mattheis in drugi trgovski velikaši. Pri kramarjih je ptujski list doma, tam naj voha!

Svoji k svojim. Pod tem nadpisom prinesla je zadnja giftna krota jeden dopis, v katerem proslavlja Lojzeka M. kot Slovenca. To je resnica, da je Lojze slovenskih starišev sin, toda to je tudi dokazana stvar, da je pozabil na svoj materni jezik. Mati učila ga je moliti v slovenskem jeziku, ali ker je postal, kakor giftna krota piše »svoj lastni gospod,« pozabil je, da mu je le slovenski narod k temu pripomogel, namreč denar Slovencev. Kako da tolmači giftna krota klic »Svoji k svojim,« si pa pameten človek sploh raztolmačiti ne more. Jasnejše in odločnejše ne more svoje narodnosti nihče tako dokazati, kakor bodoča narodna trgovca. Gospod Havelka je pristen Krajnc, gospod Lončarič pa pristen Hrvat. Oba torej po duhu in krvi sorodna. Mi vsi pokažimo torej ptujski giftni kroti, da si drugače tolmačimo geslo »Svoji k svojim« ter podpirajmo, kar je v naši moči bodoča narodna trgovca, da bodo nasprotniki umeli in spoznali, da tudi mi lahko odločno nasprotujemo njihovim zvižam. Torej še enkrat vam kličemo, držite se gesla »Svoji k svojim.«

Od Sv. Jurija ob Ščavnici. V »Našem Domu« in »Gospodarju« sem že večkrat bral dopise, v katerih se bere, da je pri Sv. Juriju ob Ščavnici veliko raztepenega ptujskega kramarja po imenu »Štajerca«. Slovenci: le delajte tako naprej, ter si naročujte take časnike, ki vas in vaše potomce v pogubo spravijo! Ali se morda vam čudno vidi, da še imate do sedaj lepe druge časnike na razpolago? In da še v Vaši sredini biva nepokvarjeni duh do prave zveličanske ter

narodne omike? Še pred kakim poldrugim letom o ptujškem kramarju ni bilo ne duha ne sluha, zdaj pa v vaši lepi dolini in rodovitnem polju, na lepih vinogradnih gričih, v vaših še do sedaj poštenih hišah, pri vašem vkusno in s trudom pripravljenem kruhu vam v usta gleda in kvaka ptujška »giftna krota.« Kam ste prišli in zašli, dragi mi Jurjevčani, moji rojaki? Ali se ne sramujete, da vsi zavedni Slovenci berejo o vas ter se vam posmehujejo in vas ob enem tudi obžalujejo. Dragi mi rojaki, da se vam ne širi nečast po celi omikani slovenski zemlji, pustite to pošast, gotovo sem prepričan, da bo vsak, ki količkaj na se in na snagó drži, še domačo krotó z metlo čez prag iz svoje hiše bacnil, ali si pa torej še ptujsko giftno krotó dovolite v vaše snažne hiše prinesiti? Sramota in grdoaba za vsakega, ki si kaj takega pripusti, in ako je še kateri za naprej v vaši sredini tako zaslepljen, bodisi kmet ali kočar ter viničar, ogibajte se ga. — Imate na razpolago lepe in dobre časnike, na pr. če kateri zna nemški in hoče lep nemški časnik brati, in ne bi rad, da bi nemški pozabil, mu je na razpolago »Südsteirische Presse«, to je v dobrem krščanskem duhu pisan časnik in veliko lepega prinese. Med slovenskimi časniki pa imate »Slovenski Gospodar«, »Naš Dom«, ti časniki so zelo po ceni, in so samo v vašo korist pisani, ako pa po drugih časnikih segate, kateri so za vas pogubni, bodete pa kmalu postali podlaga tujčevi peti. Vi pa, dragi moji Jurjevčani, kateri ste še na pravi poti, glejte, da je ne zgubite, drugi pa, prosim, obrnite se na boljšo pot bodočnosti, ter opustite to, kar vam nečast in sramoto dela, in vam škoduje za duševno ter gospodarsko življenje. Bodi vam sveta beseda našega nepozabnega knezoškofa A. Martina Slomška: Sveta vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike. Torej tujega se ne poprijemljite, kar vas vodi v pogubo in pogubljenje, naj vam bodo sveta rodna tla slovenske Ščavniške doline.

Iz Dobja. Ker nas, gospod urednik, večkrat vabite, da bi Vam kaj pisali, prosim Vas, sprejmite še od mene sledeče: Kakor marsikje, je tudi pri nas par pohujšanih liberalcev, ki trdijo, da je »Štajerc« zato kmečki prijatelj, ker je tiskan s slovenskimi črkami. Jelite, gospod urednik! nekaterim res ni pomagati, ker so preveč svojeglavni. Kmetje, naročujmo si »Naš Dom« in prebirajmo ga radi! on je v resnici naš. S »Štajercem« pa v peč, ker je hinavski izdajalec slovenskega kmeta. Tako misli kmet A.

Iz Dola pri Hrastniku. Dragi »Naš Dom«! Iz vseh strani naše mile Slovenije prinašas dopise, le iz našega zakotnega Dola ni še nič slišati, kakor da bi tu vse dremalo in spalo v narodnem oziru. A vendar ni tako! Tudi mi Dolani kor-

kamo dasiravno bolj počasi za drugimi brati Slovenci naprej po potu narodne omike. Zbudili smo se že pred leti iz spanja ter si osnovali bralno društvo. Društvo stoji na dobri podlagi. Ima bogato knjižnico, nad 700 zvezkov razne vsebine, in je naročeno večinoma na vse dobre in leposlovne slovenske časopise. Ima tudi precejšno število udov. Pa tudi v posamezne kroge dohaja k nam precej časnikov, kakor: »Slov. Gospodar«, »Naš Dom«, »Domoljub« itd. Dika in ponos Dolanov pa je, da ne prihaja k nam nobeden liberalen ali veri sovražen časopis, celo ptujskega »kljukca« ni, dasiravno, kakor pravijo, iztakne vsak kot. Izprva ko je še le izfrčal iz gnezda, je parkrat primahal na »ogled«, a ker ni našel ugodnih tal — morda mu tudi podnebje ni ugajalo — izginil je in sedaj ga ni več. No, pa saj ne žalujemo za njim, ker nam ne manjka dobrih časopisov. Sramotno bi bilo bi tudi bilo za vsakega zavednega Slovenca, da bi si naročal tak list, kakor je »Štajerc«. Mi hočemo biti zvesti naročniki dobrih časnikov.

Iz Bizeljskega Vam naznanjam, gospod urednik, veselo novico, da ste si že tudi pri nas pridobili prav lepo število prijateljev. Pri nas si samo nemško navdahnjeni učitelj Stöger gladi svojo sivo brado in trgovski pomočnik Tratter si obrača pod nosom svoje razvijajoče brke na desno in levo, kadar prebirata modrost ptujskega »Štajerca«. Vsi drugi pa ne maramo teg lista, ampak agiteramo za »Naš Dom«, ki je naš prijatelj.

Bizeljski fant.

Iz Dobja napada v zadnjem »Štajercu« tamošnji nadučitelj g. Pulko zopet zveste somišljenike »Našega doma«. Ne bomo mu odgovarjali na njegovo puhlo in neresnično besedičenje, ampak mi mu izrekamo le svoje pomilovanje, da je zašel s svojimi dopisi v »Štajerca«.

V Špitaliču pri Konjicah dobijo poštno postajo, ki bo imela vsaki ponedeljek, vsako sredo in soboto zvezo s pošto v Konjicah.

Marija Snežna na Velki. Pri gostilničarju Janezu Šikerju pri Cmureku se je preveč napil žganja 75letni Franc Leš, na kar ga je zadela smrt. Njegov mrtvaški oder je bil listnjak, kjer je ležal dva dni z navadnim prtom edet.

Iz uredništva „Štajerca“. Dozdaj je pisal »Pettauer Zeitung« in »Štajerca« penzionirani poštni uradnik, plemenitaš Kalchberg. Ker pa je preveč trdo prijel nemške advokate, posebno dr. Ambrošiča in dr. Wolfhardta, pa so ga ptujski »kmečki prijatelji« odpustili. Kdo so ti ptujski »kmečki prijatelji«? Predvsem ptujski trgovci, na čelu jim pek Ornik. Pek Ornik, tako izvemo, ima pri podjetju lista »Štajerc« kakih 300—400 gl. naloženih. Ali se bodo tudi naprej naši kmetje rekli, da je »Štajerc« — kmetški list, ka-li? Kdo zdaj piše »Štajerca«, ne vemo. Pa še bomo že

izvedeli in javno povedali. »Pettauer Zeitung« pa urejuje nemški učitelj Friš. Da bi kaj takega delal slovenski učitelj, sin slovenskih kmetijskih starišev, to bi vam bilo kričanja. Ker pa je Friš mešan in Nemeč, je v nemškem gozdu vse tiho.

Pes je tudi hud na „Štajerca“. V Jarenini je nesel neki mladenič domu v žepu »Štajerca«. Ko pride domu, začne domači pes na njega hudo lajati. Hitro si domisli, da ima »Štajerca« v »hažeri«. Sklene, da ne bo več nosil te spake domu. Žival, — pes, je videl »Štajerca«, volka v ovčji obleki, marsikateri spodnještajerski kmet pa ga še zdaj ne opazi.

Požar. V Starivesi na Murskem polju je 29. novembra zgorelo poslopje posestnikoma Filipiču in Ferencu. Poslednji je znan daleč po svojih konjih, za katere je že večkrat dobil premije.

Nesreča ne praznuje. Ponesrečil se je Jakob Gomzi, kmet v Cogetincih v fari Sv. Antona v Slov. gor. Peljal je vino v Radence in ko se je vračal, je stopil v Okoslavcih, vasi pri Sv. Juriju ob Ščavnici, z voza, pa je prišel po nesreči pod voz. Drugi vozniki so ga našli mrtvega. Ponesrečenec je zapustil ženo in dva otroka, hčer in sina. Rajni je živel varčno in bogaboječe ter tudi nikdar ni preklinjal. Upamo, da je našel milostljivega sodnika!

Sod ubil je v Špitaliču na Koroškem najemnika Leisa, ko je spravljal vino v klet. Vtrgala se je vrv in sod je padel na najemnika. Bil je na mestu mrtev.

Požrtvovalna sesterska ljubezen. Iz Spodnjega Roža na Koroškem se poroča: Tri dekleta so šla blizu Poljan čez Bistrico. Marija Mostečnik je padla v potok. Njena 10-letna sestra Anica je skočila za njo in jo rešila. A predno je sama mogla iz vode, zagrabili so jo valovi in dekle je utonilo. Truplo je še-le po dolgem iskanju našel nek kmetški sin.

Deklica zgorela. Pri Sv. Magdaleni v okoli tržaški je pustila neka mati za hip otroke same pri ognju. V tem trenutku je padel eden otrok, dveletna deklica v ogenj. Na obupen krik so prihiteli ljudje in vzrli strašen prizor: Deklica je bila vsa v plamenu. Umrla je v groznih bolečinah.

Osmrtnica za psom. Na Dunaju živeči gospej Bachmann je poginil te dni nje toliko ljubljeni pes »Flockerl.« zalosti svoji je gospa dala duška s tem, da je dala natisniti osmrtnico ter je isto razposlala vsem svojim prijateljem in prijateljicam. Ta izredna osmrtnica se glasi: Ana Bachmann naznanja vsem prijateljem, znancem in rojakom žalostno vest o smrti nje goreče ljubljene »Flockerla«, kateri je ob 8. uri in pol zvečer po dolgi dobi 10 let — poginil. Dunaj dne 23. no-

vembra 1901. Globoko vžaljeni svojci. — Pamet, kje si?

Kaj se zasluži na gosli. Jan Kubelik, sloveči češki umetnik na gosli, je podpisal pred nedavnim v Pragi pogodbo z Američanom Formanom, po kateri bode Kubelik za svoje igranje v Severni Ameriki dobil za 4 mesece pol milijona kron in vrhutega bode še brezplačno potoval. Kubelik je odšel v Ameriko 20. novembra t. l. V Pragi je bil njegov odhod nad vse slovesen.

Kaj je novega na Koroškem? Mesto živinozdravnika je razpisano za Celovec, a prosilec mora biti Nmec. Da se tak človek ne bo mogel razumeti s slovenskimi kmeti, za to se naše oblasti ne brigajo. Krivično! — V Medgorjah se je vršil dne 17. novembra shod podružnice sv. Cirila in Metoda. G. župnik Riepl je govoril zelo lepo o ljubezni do domovine in slovenskega jezika. — V Grebinju so zgorela gospodarska poslopja grada Hirsenu. Škode je 20 tisoč kron. — V Prevaljah je imelo katoliško delavsko društvo dne 17. novembra mesečni shod. G. tajnik Maierhofer je govoril zanimivo o znanih in dokazanih čudežih najnovejšega časa. Krščanski delavci, oklenite se tega društva! — V Brdu ob Zili je umrl č. g. župnik Jos. Lakonik. Svetila mu večna luč! — Nove šole na Zili bodo zidali v borlski fari, v Crešnjah in v Št. Juriju. — V Kazazah pri Celovcu je umrl bivši župan in posestnik Val. Arhar, star 85 let. — Na Dobrovi pri Velikovcu je pogorela dne 11. novembra Smodejeva hiša. — V Malnici se je obesil posestnik Nojsternik. — Iz celovške vojaške bolnišnice je oni teden pobegnil neki vojak 7. pešpolka. Šel je v Volšberg k svoji materi, ki ga je zopet peljala v Celovec nazaj. Drug novinec 17. polka pa si je na vežbališču zasadil bajonet v prsi ter se težko, a vendar ne smrtno ranil. Kaj je vzrok, da se je hotel umoriti, se ne vé.

Trpinčenje vojakov. Iz Budimpešte se poroča, da se je v velikem Varadinu razkrilo, na kako nečuten način se časih vojaštvo trpinči. Umrl je tam neki honved-vojak z imenom Florian, ker ga je četovodja s kopitom puške udaril po glavi tako, da mu je prebil črepinjo. Poročilo pravi: Preiskava je pokazala, da je ta način kaznovanja v tem polku splošno v navadi. To je nezaslišano! Več podčastnikov je sedaj zaprtih zaradi takega trpinčenja.

Nove svalčice (cigarete) se bodo začele prodajati s 1. decembrom t. l. Imenovale se bodo Nil in bo komad stal 6 h.

Koliko se je lani pokadilo v Avstriji. Lani se je v Avstriji pokadilo 1.286,715.020 v Avstriji izdelanih smodk, za kar se je izkupilo 86,500.724 K. Cigaret se je prodalo 2885,252.328, za kar se je izkupilo 45,447.387 kron. Največ se

je prodalo drama cigaret (1403,952.692), za drama cigaretami se je pa največ prodalo sport cigaret.

Razbojniki v Italiji. Nedavno so roparji na Sardiniji napadli pošto. Znano jim je moralo biti, da pelje pošta mnogo denarja. Kake so razmere v Italiji, osvetljuje dejstvo, da pošto spremljajo orožniki in tudi ta poštni voz je spremljalo dvoje orožnikov. S pošto peljala sta se dva gosпода in potnica Angela Mele. Roparji ustrelili so jednega popotnika, potnico in jednega vojaka na mestu, toda ostali vojak, če prav ranjen, se je hrabro držal in roparji so zbežali brez plena, vzešši sabo svoje ranjence. Vojak, ki je roparje prepodil, je vsled dobljenih ran umrl.

Beli človek je postal zamorec v petih letih v Brooklynu. Piše se Jakob Beliner in je istotam pismoñoša. Učenjaki brezvspešno proučujejo ta naravni pojav! Beliner je oženjen, ima sedem sinov, ki so vsi beli in zdravi. Zdravnik Lukas, ki pozna Belinerja nad pet let, pravi, da ne more te premembe razjasniti in ne veruje v zopetno spremembo sedajnega zamorca v belega človeka.

Most čez Savo. Štajerski deželni zbor je sklenil, da se zgradi pri Brežicah most čez Savo. V ta namen je dežela obljubila 100.000 kron, isto občina Brežice. Poslanca vitez Berks in Žičkar pa sta vložila predlog, naj tudi vlada dovolj 100.000 kron in to svoto že leta 1902 izplača.

Žetev v Rusiji. bila je letos vrlo povoljna. Poroča se, da je koruza osobito vrlo na Ruskem obrodila. Od 15. septembra do 15. oktobra izvozilo se je samo iz Odese 3,921.970 meterskih stotov pšenice, 21,522.336 stotov rži, 237945 koruze, 3,692.488 ječmena in 149250 stotov ovsu.

Ziv zgorel je hišni posestnik Ivan Kovač v Beneševem na Moravskem. Prepričani z njegovo boljšo polovico so ga toliko razjarili, da je svoj ožig z deskami krito hišo zažgal in se na ta poseben način usmrtil.

Boj za kruh bil je v Putuanlico v Mehiki. Spekulantje nakupili so žito in postavili take cene, da ljudstvo ni moglo kupiti žita in moke! Vsled tega prigodili so se nemiri, pri katerih so od strani špekulantov nastavljeni stražniki ustrelili sedem moških in jih nebroj ranili.

London in Pariz v megli. Grozno meglo imeli so pretekli dni v Londonu in v Parizu. Iz Londona se poroča, da v nekaterih mestnih oddelkih vsled megle ni bilo mogoče videti ničesar. Kočijaži, izvoščeki in vozniki so morali hoditi poleg konj, v jedni roki svetilnico in z drugo roko držati vajeti, da so mogli počasi naprej. Tudi vlaki niso mogli praviloma voziti. Več vlakov je trčilo skupaj, vendar se večje nesreče niso pripetile. Tudi na Francoskem vladala je taka megla, kakoršne ljudje ne pomnijo že od leta 1875. V Parizu ustavljen je bil ves promet na železnicah, tramvajih in tudi

kočije niso mogle voziti. Goreti so morale po dnevu luči. Seveda so se zgodile vsled te megle tudi razne nesreče. Zavozil je nek kočijaž v reko Seno, kočijaž se je sicer rešil, a deklica, katero je peljal, je utonila. V Saint Michel sur Oase povozil je vlak tri železniške delavce.

V Mariboru bodo odprli nov vodovod. Godile so se že poskušnje. Par cevi je počilo, ki so se nadomestile z drugimi. Mariborski prebivalci so se radovedni, kakšna voda bo jim pritekla po novem vodovodu.

Štajerski trgovci so si ustanovili deželno zvezo, da lažje branijo svoje koristi. Vsi stanovi se združujejo, za to si moramo tudi mi kmeti ustanoviti kmalu zvezo krščanskih slovenskih kmetov.

Od Sv. Andraža v Slov. gor. Predragi »Naš Dom!« Skoraj iz vseh krajev naše obširne slovenske domovine si dobil pozdrave in so te z veseljem sprejeli. Sprejmi torej, dragi »Naš Dom« tudi srčne pozdrave od nas andraževskih mladeničev, ker tako radi beremo tvoje lepe povesti in podučljive spise; tebe se bomo vselej zvesto držali, ti si pravo geslo mladeničev in pa tudi odraslih gospodarjev. Pa žalibog, kakor vsaka dobra reč, tako imaš tudi ti pri nas sovražnike. Tako zvana giftna krota se kakor pòvsod, tudi v našo faro vsiljuje; pa prepričani smo, da ne bo skoraj več trosila svojega strupa med nami Andraževčani, ker bode zmagal vrli »Naš Dom.« Mi fantje in dekleta, pa pridni gospodarji skrbimo, da bo zmagal vrli »Naš Dom.« Poleg »Štajerca« zahaja v našo faro še bolj hudi »Rodolump« četudi v malem številu. Njega in »Štajerca« vrzite dragi Andraževčani na smetišče, kamor spadata vsled svojega strupenega in nelepega berila. Na mesto njih si naročite ob novem letu »Naš Dom« in »Domoljub« ki sta najboljša lista za slovensko ljudstvo. Če se ne bodete poboljšali, pridem prihodnjič z Vašimi imeni na dan. Tebi pa »Naš Dom,« želimo obilo sreče in naročnikov sedaj ob novem letu. Fantje in dekleta Andraževska na noge, da bode zmaga naša. Živijo »Naš Dom!« Več prihodnjič, saj še imam veliko v svoji torbici nabranega. Fant.

Dobrava pri Zrečah. Mladenič Franc Kovač-Ogrinšek je blizo očetovske hiše pripravil nov poljski križ, ta je bil minolo nedeljo blagoslovljen.

Nesreča. V Pogorenjivesi pri Zrečah je postesnik Kalšek-Kovžar oni dan vozil hajdino. Potoma se je obložen voz zvrnil na voznika, ter mu oskodoval levo nogo in oprsje. Zdravnikom se je posrečilo zabraniti posebno hude nasledke.

Bavarskemu umobolnemu kralju Otonu se je stanje zopet poslabšalo. Preje bil je rad v družbi; ljubil je pogovore s svojimi dvorniki in je tožil mnogokrat o samoti. Zadnji čas se je spremenil. Najrajši je sam in ne mara niti več v družčini jesti. Jedila vzame si na skrivaj sam in jih odnese v svojo sobo. Oto rad pije, a pijače

dobi močno namešane z vodo. Oto je strasten kadilec svalčic, a niti tega mu ne puste zdravniki in sme kaditi le malo. Izprehaja se umobolni kralj najrajši sam. Da ne more, razun s svojimi od princ regenta odkazanimi mu dvorniki, z nobenim drugim človekom občevati, nastavljene so okrog njegovega gradu goste vojaške straže. Kakor znano, bil je svoj čas kralj Oto odločen zagovornik katoliških načel in sovražnik vsenemske pruske ideje. Ni li žrtev framasonstva?

Deklica svojevoljno sprejela jetiko. V Brooklynu zdravnik dr. Barney hoče ovreči nauk Kockovo o neškodljivosti goveje sušice. Dr. Barney je najprej v kravo ucepil bacil goveje sušice. Ko so se bacili v telesu govede razvili, izročil je dr. Barney serum in ga ucepil gđc. Emi King, zdravi deklici iz odlične obitelji, ki se je svojevoljno ponudila za zdravstveni poskus. Barney pravi, da bo gosposlična gotovo dobila jetiko, a jo potem namerava ozdraviti z neko novo metodo ozdravljenja, zatvorivši jo v sobo polno posebnih razkuževalnih zdravil. Ljudstvo v Brooklynu pa ni ž njim enega mnenja, nego je razburjeno radi njegove igre s človeškim življenjem. Ljudstvo je napadlo zdravnikovo stanovanje. Le s težavo so ga oblasti ubranile pred razsrjenjo množico.

Umor v banki. V Londonu je te dni ravno pred zaključkom blagajnika neke bančne podružnice v Londonu dobro oblečen mož nagovoril. Ko ga blagajnik pogleda, zagleda proti njemu namerjen revolver. Blagajnik je hitro z roko pokril denar, a ptujec mu naglo reče: »Ravno denar hočem, če ne, vas ustrelim in si ga sam vzamem.« Blagajnik je bil toliko hladnokrven, da je hitro zasolil roparju gorko klofuto, a isti hip je ropar ustrelil, a blagajnika ni zadel. Blagajniku prihitel je drugi uradnik na pomoč. Ropar ga je na mestu ustrelil. Med blagajnikom in roparjem unel se je na to boj na življenje in smrt. Blagajnik je bil močnejši nego ropar in ko je ta to uvidel, se je usmrtil. Ostalo osebje je zbežalo po pomoč na policijo. Ko je policija prišla, našla je jokajočo udovo ustreljenega uradnika in mrtvega roparja. Zmagovalec blagajnik je pa prav z angleško hladnokrvnostjo, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, mirno nadaljeval dnevni zaključek; jezilo ga je le, da je moral odgovarjati prišedši policiji.

Poslano odprto pismo

g. R. Pustoslemšek u Gornjemgradu in še nekim!

Vi tožite zaradi dopisa: »Iz gornje savinjske doline« (Volitve in še nekaj) štev. 13, stran 114. Sumničite mene, da sem jaz pisec inkriminiranega članka, opiraje se na kramljanje, da sem jaz stalni dopisnik »Slov. Gospodarja« in

»Našega Doma.«¹ Najsi sem jaz pri obravnavi v Gornjemgradu dne 18. novembra t. l. odločno rekel, da nisem stalni dopisnik omenjenih listov in tudi ne pisec rečenega dopisa in razločno povedal vse na vprašanja gospoda preiskovalnega sodnika, kar sem pisal, in odločno protestiral zoper sumničenje in tožbo, vendar se govori po Rečici in drugod, da sem pri časti mašnikovega posvečenja vse tajil, in ko mi je g. sodnik pokazal moj pisavo, — obledel in obmolknil. Ker to ni res, je ta govorica, katero razširjajo po Rečici meni po imenu znane osebe, laž in obrekovanje. Zato sem pripravljen istim osebam izplačati po 500 kron, ako mi dokažejo to, kar o meni okoli kvasijo o tej reči. Ako pa ne dokažejo in ne pridejo po omenjene krone in tudi v tem listu svojega govorenja ne prekličejo, potem pa vedi vsak, koliko je verjeti takim jezikom.

In Vi g. R. Pustoslemšek, ki ste krivi vsled te obtožbe kot začetnik, da se pri nas okoli govori, da mene Kumrov Tona toži, Vam pa takoj izplačam 1000 K, reci tisoč kron, ako sem jaz pisec inkriminiranega omenjenega dopisa, ali sploh kaj vplival na neznanega dopisnika. Ako pa ne, pa Vaša čast, za katero se potegujete, zahteva, da Vi Vaše sumničenje prekličete, kar se mene tiče. Sicer sem Vam že v Gornjemgradu dne 18. pr. m. t. l. rekel, da imam zoper jezične ženske in liberalne časopise zelo trdo kožo, ker kar vem, da se je o meni dozdam po liberalnih časopisih pisalo in po ženskih jezikih govorilo, je laž in obrekovanje. Zakaj vedoma in nalašč nisem o nikomur kaj rekel, ali o kom kaj pisal, kar bi bilo razaljivega po kakem paragrafu. Kritikoval pa bom, to Vam in vsem tukajšnjim liberalcem očito povem, gnjile razmere in tudi rečem vsem, da če bomo začeli umazano perilo prati in ga obešati po časopisnih predalih, bo prišel marsikateri liberallec »na pranger,« in potem bomo videli kateri »confratres,« Vaši ali moji imajo maslo na glavi, kakor piše tisti »Slovenski Narod,« katerega ste blagovolili po g. Kocbeku meni doposlali. Vsakega dolžnost je, potegovati se za svojo čast in tako tudi pri meni. Jaz sem prišel pri tej tožbi tako na zatožno klop, kakor Poncij Pilat v »Credo« (Vero), kakor pravimo. Zato zahtevam javno zadoščenje. Zakaj nikakor ne mislite, da so v naši stranki take duševne reve, kakor pri liberalni, da ne bi nihče drugi znal kaj zapisati, kakor jaz. To je prevelika čast za me — katere ne zahtevam. Vojskujem se z odprtih vizirjem po načelu »cum omnibus pacem, adversus vitia bellum (z vsemi mir, proti hudobiji boj).«

V Lučah, 1. grudna 1901.

France Lekše, župnik.

Branitelj znamenja sv. križa.

(Iz Rpt. — A. P.)

Nek popotnik pripoveduje: Na svojem potovanju skozi polja vasice z imenom Spodnji-Briac pokazali so mi na polju lesen križ, čigar podnožje obdaja zid, segajoč do prs. V tem obzidanem prostoru so me opomnili še na drug, starejši križ, čigar potrte in preperele ostanke je že tok časa popolnoma izsušil ter obdal s sivim mahom.

»Tukaj« — tako je govoril moj spremljevalec — »tekla je nekoč mučeniška krič«

Za časa strašne dobe francoske prekucije dobili so republikanci nekega moža iz te vasice z imenom Ripoché (Ripoš), kateri je služil v vrstah kraljeve vojne, z orožjem v rokah.

Privedli so ga sem k temu križu ter mu tako-le govorili: »Ujeli smo te z orožjem v rokah, to pomeni toliko, da je tvoja smrtna obsodba že podpisana. Poglej tam svojo hišico, v kateri si bil rojen. Še živi v njej tvoj oče. Tudi ti bodeš živ, ako hočeš ubogati!«

Ujetnik se je ozrl na svojo očetovsko hišico in solze so mu stopile v oči. »Kaj naj storim« — vpraša — »da si ohranim življenje?«

Nek republikanski vojak mu je odgovoril: »Tukaj vzami to sekiro ter posekaj ta križ!«

Ripoché je vzel sekiro. Njegovi tovariši, kateri so bili ob enem z njim vred ujeti, so se prestrašili ter obrnili svoje obraze od njega, misleč, da je njihov sodrug odpadel od Boga; groza njih je obletela.

A komaj je držal Ripoché sekiro v svojih rokah, vspel se je na podnožje križa, vzdignil svoje orožje, ter zaklical z gromkim glasom: »Smrtna in pogubo zločincem in brezbožnežu, kateri se drzne križ Kristusov oskruniti! Braniti ga hočem do svojega zadnjega vzdihljeja!«

Naslonil se je s hrbtom na posvečeno drevo iz njegovih oči je žarel neki nadnaravni, nebeski ogenj, in zdelo se je, da navdušuje njegovo celo bitje neka nadzemeljska moč. Res se mu je posrečilo nekaj časa odbijati hudobneže od sebe.

Ta nepričakovani pogum držal je napadalci za nekaj trenutkov v nemem začudenju. A kmalu so planili, kakor bi se sramovali svojega obotavljavanja, z divjim krikom na krščanskega junaka. Podrli so ga na tla in ranili od vseh strani.

Še vedno se je trdno držal križa. Razbesneli vojaki so pa odtrgali njegove roke od križa, raztegnili so ga črez klečalnik, nastavili mu bajonete na prsni ter ponovili prejšnjo zahtevo z besedami: »Na tla s tem znamenjem praznovestva in pustimo ti življenje!«

A premagani je glasno zaklical: »To je znamenje mojega odrešenja; tudi sedaj ga hočem objeti!« In s svojimi zadnjimi močmi povspel se je do križa, ga krčevito objel ter tako prejel smrtno iz rok razdivjane druhali.

¹ Potrdimo pred vsakomur, da gospod Lekše ni stalni dopisnik »Našega Doma« in zlasti ne inkriminiranega članka. Uredništvo.

Morilci so križ posekali in tako sta ležala križ in njegov branitelj tik eden drugega. Pod križem, za katerega je pretil kri, leži Ripoche pokopan.

Oroslana „Fric“ in „Udyamba“.

Z orošlanom Fricem so se prijazni čitatelji »Našega Doma« že menda seznanili. Saj se nahaja na strani 74. letošnjega mohorskega koledarja njegov življenjepis, ki je sila zanimiv. Če je bil kdo tako zanikern, da se ni zmenil za našega junaka, naj mu žarna rudečica zalije obraz in hitro naj se skrivaje seznanil z dobrovoljnim debelokožcem, ki je iz rimskih časov sèm prvi orošlan, ki je udomačen. Misijonarjem je Fric dober pomočnik, nosi tovore, ponajveč drva iz gozda in sploh opravlja dela na dan za 20 mož. Fric pa napreduje. Četudi je treba to ali ono stvar stvar mu pokazati večkrat, sčasoma se nauči vsega. Čujte, kaj zna Fric novega! Vprežen v koleselj zna modro, pazljivo in ponosno stopicati kakor bistri fjakerski konjiči. Da ne bi neverjetni ljudje mislili, da je ta zopet bosa, se je dal fotografirati v svojem novem poslu in razni misijonski listi nudijo to velezanimivo sliko zvedavam očem svojih bralcev.

Fric je dobil tekmeča; ime mu je Udyamba. Mi Slovenci pišemo bolj prosto njegovo ime Udijamba; menda nam ne bo zameril. Zdi se, da je Udijamba še bolj nadarjen, pa tudi bolj nagajiv, prekanjen in zavihan. Kdo bo mu pa zameril vse »lumparije«, saj je še mlad, niti 2 leti še ne tlači matere zemlje. — Če je kaj »zakacal«, ga šiba, dva — ali trikrat položena na njegovi debeli koži, brzo zmodri. — Njegova glavna nečednost je sladkosnednost — sicer pa te slabosti nimajo samo mladi orošlani. — Nekega lepega dne pride Udijamba pri svojih obiskih tudi v celico misijonarja, kjer je našel veliko steklenico medu. »Krasno, to pa to, jasni Emir«, si misli mladi junak. Zatrč je kmalu zunaj, njegov rilček pa v steklenici in sladka vsebina steklenice se je speljavala po umetnem rilčku proti sredini neokretnega telesa. To je sladko! Udijamba je zadovoljno krulil. Tu stopi v celico misijonar. Smola! Udijamba bi moral pustiti dragi plen. Brrr! Ne bo dal! Vse grajanje in pretepanje vtakne raje v žep in se odpravi šele, ko je steklenica bila docela prazna. — Ako mu je dolg čas, napravi izlet v bližnjo vas h kristjanom, in ne da bi potrkal prilomasti v kako stanovanje, v velik strah žen in otrok. Če naleti kje na koruzo, si vzame toliko časa, da se nadevlje do sitega. Nekoč se je zmagonosno vrnil domu. Njegov rilček je ne malo ponosno prinesel velik pisker kaše. Ali je dobil kašo pri dobrih ljudeh, ali jo je ukradel, o tem molči zgodovina. — V veseli družbi je kaj rad. Če gredo otroci na sprehod, pojde z njimi in sicer prvi. — Od časa do časa že do-

voli, da sme kdo zajahati njegov »nežni« hrbet. Kadar pa mu postane nadležen, dene brez pomisleka s svojim rilcem jezdeca na tla. — Zvečer igra ulogo nočnega čuvaja. Ako najde v kateri celici po »zdravomariji« še luč, potrese za kljuko, kakor bi hotel reči: »Glej, da se spraviš kmalu k počitku.« — Psom in mačkam je neprikrit, odločen neprijatelj. Samo eden misijonskih psov mu je prirastel k srcu in ta si sme dovoliti marsikaj. Ako pa mu kak drug filaks ali muje pride preblizu, ga zgrabi z rilcem za rep, ga zavrti parkrat v velikem kolobarju po zraku in ga požene nekaj metrov od sebe. — Njegovi srčeki so kunci, domači zajci. V te majhne stvarice je naš orjak zaljubljen do ušes. Komaj se zlato solnce porodi na daljnem izhodu, teče že Udijamba, kar ga noge nesejo, h kuncem, si odpre duri in ljubkuje nežne, ljube prebivalce kakor kaka dobra mamika svoje otroke. — Ampak ne bi prišli do konca, ako bi hoteli povedati vse, kar naš junak zna in uganja. Udijamba je ljubček celega misijona v Huili v portugalski zahodni Afriki. I. E. K.

Širite „Naš Dom“!

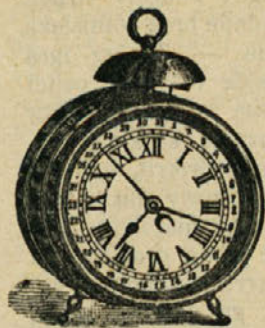
Leto se približuje h koncu in sedaj se najbolj naročujejo časniki. Vsaka poštena slovenska hiša, ki le količkaj premore, bi morala imeti v hiši kaj za brati. »Naš Dom« si lahko naroči tudi bolj revna hiša, kajti velja samo **eno krono** na leto. Kdor ne ve sam, kako bi napisal na nakaznico in poslal denar, naj vpraša svojega soseda ali prijatelja, ki to ve.

Posebno bralna društva jih po postavi smejo več skupaj naročiti.

»Naš Dom« hoče kot zastopnik pete kurije tudi zanaprej braniti pravice slovenskega ljudstva; podajati koristen poduk v gospodarstvu in v političnih zadevah, pa skrbeti tudi za kratek čas. Naprej!

Listnica uredništva. Lepa hvala za prisrčne pozdrave iz Konjic, Polzele in Juršinec pri Ptaju.

Čevljarski učenec iz poštene hiše se sprejme. Franc Mašat, Bistrica pri Mariboru.

Najboljše, najlepše in najcenejše

ure

z budilom in cilindrace
se dobé pri

T. Fehrenbach, urarju

v Mariboru, gosposke ulice. 18 3--3

Jeruzalemsko romanje.

Spisal profesor J. Zidanšek.

Knjiga zanimivo opisuje potovanje v Jeruzalem, sveto deželo in šege sedanjih prebivalcev. Krasita jo dve sliki. Obsega 207 strani v 8°.

Cena knjige: broširana 70 vinarjev, kartonirana 90 vinarjev, v platno vezana 1 krono 20 vin.; s pošto 10 vin. več.

Razpošilja se samo proti predplačilu. Denar se lahko pošilja tudi v znamkah. — Naročuje se pri pisatelju, ali pa v tiskarni Sv. Cirila v Mariboru.

14

Slovenske
voščilne dopisnice

in

razglednice

za božič in novo leto

slovenske šaljive dopisnice

za novo leto

priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Prodajalcem velik popustek.

Dober zaslužek

najdejo p. n. gg. učitelji, orglavci, obč. tajniki in osebe brez službe — tudi brez osnovne vednosti, ako se oglašé pri g. I. Weixl v Mariboru, Zofijni trg št. 3. 19 3--2

Tiskarna sv. Cirila Maribor

koroške ulice št. 5

Tisk in zaloga
„Slovenskega Gospodarja“
in „Naš Dom“.

Tisk
„Süddeutsche Presse“
in „Voditelj“.

z najboljšimi stroji
in najnovejšimi črkami

oskrbljena, prevzame vse
v nje stroko spadajoče
reči :

Tisk
„Cerkv. uradnega lista“,
Uradnih listov
c. kr. okrajnih glavarstev
Celje in Brežice.

Za urade, odvetnike in notarje: Vsakovrstne formulare, tabele, pooblastila, blankete, ekspenzarije, pobotnice itd.
Za trgovce: Cenike, okrožnice, račune, fakture, memorande, naznanila, priporočila, vožne liste, pisma, vizitke, kuverte z naslovom, dopisnice itd.

Za hotele in gostilnice: Jedilne liste, etikete za steklenice, račune za natakarje, knjige za vknjižbo ptujcev itd.

Za založnike: Knjige, brošure, časopise, strokovne liste, slavnostna pisma, imenike za knjižnice itd. itd.

Za razne korporacije in društva: Pravila, letna poročila, pesmarice s sekiricami, pristopnice za člane, vabila za veselice in ples, diplome, plačilne knjižnice, blagajniške knjige itd.

Vsakovrstne tiskovine:

Lepake
vsake vrste in velikosti,
poročne liste, osmrtnice,
spominske liste,
vizitke itd.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za kn. šk. župnijske
in občinske urade,
za krajne šolske svete
in šole.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za posojilnice,
c. kr. bilježnike,
za odvetnike in
zasebnike.

Brzjavni naslov:
Cirilova tiskarna Maribor.

Čukova št. poštnega hranil. urada 825.010.